

SİLAHLARDAN SÖZ ETMİŞKEN: MİLİTARİZE BİR TOPLUMDA SİLAH DENETİMİ SÖYLEMİNİ DOLAŞIMA SOKMAK VE GÜVENLİK GÜÇLERİNİ SİLAHSIZLANDIRMAK

Rela Mazali

Çeviren: Elif Binici, İrem Az

İsrail’de yürütülen Silahsız Mutfak Masaları (SMM [*Gun Free Kitchen Tables–GFKT*]) adlı feminist kampanyanın bir bileşeni olan Rela Mazali, kampanyanın amaçları ve elde ettiği kazanımları paylaşırken İsrail’de kamusal alanlardan ev içlerine kadar her yere siyaret etmiş olan militarizasyonu ve silah kültürünü ele alıyor. Kampanya; orduda, polis güçlerinde ve Yahudi Batı Şeria’da hafif silahların yaygınlaşmasını durdurmaya ve kullanımını azaltmaya, silahlanma denetim ve düzenlemelerini genel olarak arttırmaya, aynı zamanda ‘güvenlik’ ve silah denetimi alanlarında zaten çok zayıf olan şeffaflığı ve hesap sorulabilirliği daha da aşındıran silahlı özel sektörün denetim ve gözetimini zorlamaya çalışıyor. Rela Mazali, İsrail’in silahlanma ve güvenlik söylemlerine alternatif feminist perspektifler sunan Silahsız Mutfak Masaları deneyimiyle silah, ordu ve silahlı özel güvenlik güçlerine dair kişisel ve politik deneyimlerini harmanlıyor.

Yatak odası yüklükleri ve mutfak masaları

Yüklüğümde bir tüfek vardı. Uzun seneler boyunca, iki, üç ya da dört haftada bir ortaya çıkan... Orada olmasından hiçbirimiz hoşnut değildik. Bu yüzden onun yüklükte durmasını önce bir şaka konusuna çevirdik. Sonra önemsizleştirdik, en sonunda da ondan bahsetmez olduk. Bu silah ordunun malıydı. Zorunlu hizmetini yapan çocuklarımdan birine emanet edilmişti. Yüklüğün, yasalara uygun şekilde kilitli tutulup tutulmadığını ve kilidin başka bir yerde saklanıp saklanmadığını hatırlamıyorum. Öyle olduğunu da hiç zannetmiyorum.

Silahsız Mutfak Masaları, İsrail’in militarizasyonunun belirli somut bir tezahürü ile mücadele eden feminist bir proje. Silahların normalleşmesine ve sivil toplum ile sivil alanda yaygınlaşmasına karşı bir mücadele. Projenin başlangıç noktası, özel güvenlik sektörünün silahlanmasına karşı çıkmak, İsrail’in güvenlik devleti politikalarının ateşli silahların serbestleşmesini ve yaygınlaşmasını nasıl arttırdığına dikkat çekmek. Bu başlangıç noktasından yola çıkan Silahsız Mutfak Masaları, on binlerce güvenlik görevlisinin

Telif ©2015 ISSN 1307-0932

Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar

Sayı 25 (Şubat 2015)

silahlanmasını sınırlayan (ve hâlâ yalnızca kısmen uygulanan) yasanın uygulanmasını ve dolayısıyla on binlerce evin silahsızlanmasını sağlayarak, pek çok insanın, özellikle kadınların hayatlarını kurtarmak için çabıyor. Bu süreçte SMM, İsrail'in silahlanma ve güvenlik söylemlerine alternatif feminist perspektifler sunuyor: Ordu, polis ve Yahudi Batı Şeria da dahil olmak üzere pek çok alanda hafif silahların yaygınlaşmasını durdurmak ve kullanımını azaltmak, silahlanmanın denetim ve düzenlemelerini genel olarak arttırmak, bunlarla beraber 'güvenlik' ve silah denetimi alanlarında zaten çok zayıf olan şeffaflığı ve hesap sorulabilirliği daha da aşındıran silahlı özel sektörün katı bir gözetim altında tutulmasını zorlamak. Hareketin ilk dört yılında, bu başlangıç noktasının çok etkili olduğu kanıtlandı. Silahlar, silah kontrolü, silahlar ve erkekler ve de erkekler ve militarizasyon üzerine, SMM projesinden önce İsrail'de fiilen var olmayan, eleştirel ve bilinç yükselten tartışmalar açıldı ve yaygınlaştı. Bu şekilde kamuoyunun hafif silahları algılama biçimlerini sorgulamak ve değiştirmek, İsrail'in 1967'den beri süren işgalinin ve hükümet politikalarını şekillendiren eril militarizasyonun temel ilkelerini sarstı.

Feminist bir dürbünle bakınca

'Hafif silahlar' (bir kişi tarafından kolayca taşınıp kullanılabilen ateşli silahlar), ya da daha genel bir tabirle silahlar, militarist politikaların uygulanmasında hayati bir rol oynuyor. Öldürme ve baskı kurma aracı olarak silah aynı zamanda militarist kültür ve görüşlere hizmet eden güçlü bir sembol. Wendy Cukier ve James Cairns'in belirttiği gibi, kültürel normlar "şiddetin hem sebepleri hem de sonuçlarıdır."¹ Hem bir makine hem de bir sembol olarak silah, militarizasyon süreçleri ile beslenen ve kalıcılaşan iktidar yapılarında önemli bir rol oynar.

Silahlar, kimlikleri işaretleyip aralarında belli ayrımlar yaratarak onları çatışmanın bir parçası yapmak için güçlendirmenin başlıca yöntemlerindedir. Bunu en bariz hâliyle, kimin silah taşımaya izni olduğunu, kimin silahlara erişip kimin erişemeyeceğini ve kimin silah kullanımında ustalaşmaya teşvik edilip kimin silahlar konusunda bilgisiz ve vasıfsız kılınacağını düzenleyen kurallarda ve bu kuralların uygulanmasında görürüz. Örneğin, Doğu Timor üzerine çalışmalar yapan Saleh Abdullah ve Henry Myrntinen şunu fark eder: "bir grubun [hafif silahlara] erişimi olduğu dedikodusu bile tesirli bir güç kaynağıdır."² Maoz Azaryahu, İsrail'in Kurtuluş Günü geçit töreninde teşhir edilen hafif silahları "bilhassa "Yahudi silahlar"³ olarak tasvir eder.

Toplumsal cinsiyetler ise silahlar tarafından işaretlenen, ayrıştırılan ve güçlendirilen kimliklerin başında gelir. Hemen hemen tüm kültürlerde ve tarihsel dönemlerde silah, erkekliğin sembolü ve dayanak noktası olmuştur. Tabancalar sık sık penisle özdeşleştirilir. Örneğin, oyuncu Mae West'in 1936'da kendisine eskortluk eden polise söylediği şu söz sık sık

hatırlanır: “Cebinde tabanca mı var, yoksa beni gördüğüne çok mu sevindin?” Stanley Kubrick’in *Full Metal Jacket* (1987) filminde aynı metafor tersyüz edilerek kullanılır ve denizci apışarasını kavrayıp “Benim silahım bu!”⁴ der. Cukier ve Cairns’in iddia ettiği gibi, “Arnavutluk’tan Afganistan’a, Somali’den Yeni Gine’ye ve Irak’a uzanan bir yelpazedeki ülkelerin tümünde silah, erkeklikle ve eril kimlikle bağdaştırılır.”⁵ İsrail ordusundaki askerler üzerine yaptığı çalışmalarla bilinen Orna Sasson-Levy, zorunlu askerliğini yapanların erkekliklerini tanımlarken en çok hafif silahlara gönderme yaptıklarını söyler.⁶

Bernard Harcourt, Amerika Birleşik Devletleri’ne özgü “biricik ve dikkate şayan bir silah kültüründen söz eder. Harcourt’a göre, zamanla ABD’ye dönüşen Kuzey Amerika’nın sömürgeci-yerleşimci toplulukları, ilk kez 19. yüzyılda kitlesel olarak üretilen ve çoğunluk tarafından erişilebilir hâle gelen ateşli silahlara yönelik bir hürmet kültürü geliştirdi. Bu topluluklardaki anlayışa göre silah, “kurtaran, özgürlükleri koruyan ve insanları ‘eşitleyen’⁷ bir araç hâline geldi. Bugün açıkça gördüğümüz üzere, erişilebilir silahlarla geleceği hayal edilen eşitlik, *erkeklerin eşitliği* idi. Kadınların dışlanması, değersizleştirilmesi ve sömürülmesi, hâlâ bu sözde özgürleşmenin temellerini oluşturur. Kadınlar için uygun görülen itaatkâr statü, ABD’deki kovboy filmleri ya da romanları gibi silah kültürünü meşrulaştıran ve savunan güçlü kültürel kanallar yoluyla telkin edilir ve pekiştirilir. Andrew Ross’un da ifade ettiği gibi, “kovboy filmlerinin ve romanlarının kültürel alandaki varlığının temelleri,” “‘hukuksuzluk’ üzerinden toprak ve emek sömürüsüne ve erkeklerin başıboş özerkliği gibi kodlar üzerinden de vahşi bir kadın düşmanlığının meşrulaştırılmasına dayanan toprak genişletme periyodunda yatar.”⁸ Bir yanda ‘kadın’ın öte yanda ‘düşman’ın ötekileştirilmesi, militarizasyon süreçlerinin temelinde yatar. Kadınların düşman saldırısından korunmak için erkeklere bağımlı oldukları düşüncesi, sosyal olarak inşa edilmiştir ve sözde meşru erkek üstünlüğünü dayatır. Bu durum da Tuba Kancı ve Ayşe Gül Altınay’ın gözlemlediği gibi, “vatandaşlık kavramının militarize olmasıyla” sonuçlanır.⁹

Dünya silah kültürüne bakıldığında, hem silah kullanıcılarının ve başkalarını silah şiddeti ile mağdur edenlerin hem de silah şiddeti kurbanlarının ezici çoğunluğunu, özellikle genç erkekler olmak üzere erkeklerin oluşturduğu görülür. 2006 yılında hazırladıkları bir raporda, James Bevan ve Nicolas Florquin, on beş-yirmi dokuz yaş arası erkekler tarafından birbirlerine karşı silahla işlenen cinayetlerin nüfusun geri kalanındaki erkeklerce silahla işlenen cinayetlerden dört kat daha fazla olduğunu belirttiler. Bu oran raporda şöyle ifade edilmekte: “Bahsedilen yaş grubundaki erkeklerin oranı yüz binde yirmi iki iken, diğerlerinin oranı yüz binde beştir.” Benzer rakamların pek çok bölge ve toplum için geçerli olduğunu da tespit ettiler. Savaş bölgeleri hariç, dünya genelinde silah şiddeti yüzünden hayatını kaybeden genç erkeklerin sayısının yılda 70 ile 100.000 arasında değiştiğini gördüler.¹⁰

Öte yandan, her yaşta kadınlar hafif silah mağdurlarının yılda ortalama %9 ya da %10'unu temsil eder.¹¹ Ne var ki silahların kadınlar üzerindeki etkileri, erkekler üzerindeki belgelenmiş etkilerinden oldukça farklıdır. Cukier ve Cairns şöyle der: “Erkekler daha çok kamusal alanda, diğer erkeklerin şiddetine maruz kalırken kadınlar özel alanda, yakın ilişki içinde oldukları kişilerin şiddetine maruz kalma riskiyle yaşıyorlar.”¹² Ev ve aile içinde şiddete maruz kalan kişilerin ezici bir çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Pek çok araştırma, kadınların ev içinde silahla öldürülme riskinin ciddi bir şekilde arttığını gösteriyor. Hemen her bağlamda silah şiddeti mağdurları arasındaki ezici erkek çoğunluğuna kıyasla, ev içi alanda silah şiddeti mağduru olan kişilerin küçük bir kısmında bile kadınların sayıca ne kadar fazla yer tuttuğu görülüyor. Başka bir deyişle, silah kullanımının taşıdığı riskler her bağlamda toplumsal cinsiyete bağlı olarak şekilleniyor. Silahlar ev ve aile içinde özellikle kadınlara karşı tehlike oluşturuyor. Bu mekânların dışında ise temel olarak erkeklere zarar veriyor.

Silahların *ev içindeki* etkileri de dahil olmak üzere, silah şiddeti üzerine çalışan Andrew Anglemeyer, Tara Horvath ve George Rutherford “ateşli silahlara erişimle intihar ve cinayet vakaları arasındaki bağlantılar” üzerine yapılmış sayısız çalışmanın oluşturduğu literatürün dikkatli ve geniş kapsamlı bir taramasını yaptı. Bu çalışma, “ateşli silahlara erişimi olan kişilerin dahil olduğu vakalarda cinayet işleme olasılığının önemli ölçüde arttığını” ve “kadınların cinayet sonucu öldürülme olasılığının erkeklere kıyasla daha yüksek olduğunu” gösteriyor.¹³ Yirmi beş gelişmiş ülkede yapılan geniş kapsamlı bir araştırma, erişilebilir ateşli silahlar ile kadın cinayetleri arasında açık bir ilişki olduğunu söylüyor. 1990 ile 2000 yılları arasında, partnerleri ya da eşleri tarafından öldürülmüş kadınların –ki bu kadınlar, öldürülen tüm kadınların büyük bir çoğunluğunu oluşturuyorlar– %71’i silahla öldürülmüştür. Evde silahlı bir saldırı, başka şekilde yapılan bir saldırıdan on iki kat daha fazla ihtimalle ölüme sonuçlanıyor.¹⁴ Ev içinde silah kullanımı çoğunlukla, dışarıdan gelen bir saldırıya karşı savunma amacıyla değil, diğer aile üyelerini tehdit etmek ve onlara zarar vermek için gerçekleştiriliyor.¹⁵ Cukier ve Cairns’e göre, “İstatistikler gösteriyor ki zaten çok yaygın olan kadına yönelik şiddet vakalarında silaha erişim söz konusuysa, ölüm oranı artıyor. Çünkü silahlar, şiddetin ölüme sonuçlanma riskini ciddi bir şekilde artırıyor.”¹⁶

Ev içi şiddet vakalarında, ateşli silahlar çok vahim tehditler yaratıyor. Öldürülen her kadın ardında, hayatlarından son derece gerçekçi bir şekilde endişe ederek silahların gölgesinde yaşayan sayısız kadın bırakıyor. Örneğin Brezilya’da, kadınların %68’i doğrudan ateşli silah tehdidi altında yaşıyor.¹⁷ On yıl önce İsrail’de yetkililer, silah ruhsatı vermekle görevli memurlarını, şiddet kullandığı için hakkında uzaklaştırma kararı çıkarılmış partnerlerin %46’sı hakkında bilgilendirmeyi ‘unuttu’ ve muhtemelen çok sayıda ateşli silahı tehlikeli partnerlerin ellerine teslim etti.¹⁸ Yakın zamanda, İsrail’deki sığınaklarda kalan ve ev içi

şiddete maruz kalmış kişilerle yapılan görüşmelerde, görüşmecilerin önemli bir kısmı şiddet uygulayan eşlerinin silah sahibi olduğunu belirtiyor.¹⁹ Evinde şiddete maruz kalmış olan bir arkadaşım ise kendisine ait silahı olan eşinin defalarca tekrar ettiği “Tek kurşunla işini bitiririm!” sözünün nasıl korkunç bir tehdit olduğunu anlatıyor. Çok yaygın olan ve kolaylıkla erişilebilen hafif silahlar, hem savaş dönemlerinde hem de göreceli ‘barış’ süreçlerinde kız çocuklarına ve “kadınlara cinsel şiddet uygulamak için çok sık kullanılıyor”²⁰ ve saldırıların oluşturduğu zararı artırıyor.²¹ Dolayısıyla açıkça görülüyor ki eğer yasaları düzenleyen kurumlar gerçekten silah şiddetini bitirmek istiyorlarsa toplumsal cinsiyet körlüğünü aşmak zorundalar. Arzu ettiğimiz yasal düzenleme ve stratejiler, hedef aldığı gerçekliği toplumsal cinsiyete duyarlı bir analize tabi tutmaya mecbur.

Öte yandan, kadın cinayetlerindeki artışı evlerde hafif silah bulundurmanın yaygınlaşmasıyla ilişkilendiren veriler, bu durumun önlenmesi için kullanılabilecek araçları da açıkça gösteriyor. Silah denetimi yasaları ve silah ruhsatı düzenlemeleri daha sıkı olan ülke ve bölgelerde, cinayet oranlarında, özellikle kadın cinayetlerinde, kayda değer bir düşüş gözleniyor. Örneğin Kanada’da yürürlüğe konan düzenlemelerle, ateşli silahlarla gerçekleştirilen cinayet ve intiharlar hızla azalmaya başladı ve kadın cinayetlerinde %32 düşüş sağlandı.²²

Var olan yasalar kimlere gelince uygulanmıyor?

Toplumsal cinsiyete duyarlı analizler çoğu zaman, Nadera Shalhoub-Kevorkian’ın deyişiyle “görünmezleştirilmiş” olan kadınları ve deneyimleri gün yüzüne çıkarır.²³ Feminist bilgi üretimi, standart yöntemlerden sıyrılmayı gerektiren gerçekleri gömüldükleri yerlerden çıkarır. Böylece, toplumsal cinsiyetin farklı ötekileştirme biçimleriyle veya Paul Kirby ve Marsha Henry’nin ifadesiyle “diğer sosyal alanlarla [...] ve bu alanların sonucu olarak ortaya çıkan performans ve kimliklerle olan –pek çok feministin de artık kullanmaya başladığı tabirle– kesişimselliğini [*intersectionality*]²⁴ fark ederiz.²⁵ Toplumsal cinsiyete duyarlı bir inceleme; sınıf, etnisite, engellilik ya da engelsizlik hâli ve başka sosyal kategoriler arasındaki dinamik ilişkileri su yüzüne çıkarabilir. Örneğin yoksulluğun dünyanın her yerinde kadınlaştırılmış olması, kadınların toplumsal cinsiyet temelli şiddetten kaçmak için ulaşmaları gereken hizmetlere erişimini engeller. Margaret Hobart, ABD’de yakın ilişki içinde oldukları kişiler tarafından öldürülen kadınlar arasında renkli kadınlar ve göçmen kadınların büyük bir oran oluşturduğunu belirtiyor ve bu durumu bu grubun “koruyucu faktörler olarak devreye girebilecek servislere ve bilgiye erişimlerinin diğer kadınlara göre daha az olması”²⁶ ile ilişkilendiriyor. Bu kadınların yaşadığı erişim güçlüğünün sebepleri arasında yoksulluk sebebiyle hareket kabiliyetlerinin azalması ya da dil ve kültüre dair sınırlı bilgiye sahip olmaları sayılabilir. Hobart’ın çalışması, yoksulluktan kaynaklanan işsizliğin ateşli silah ve

benzeri araçlara erişimle bir araya geldiğinde, şiddet içeren bir ilişkide kadının öldürülme riskini önemli ölçüde artırdığını gösteriyor.²⁷

Yakın tarihli bir çalışma, Filistinli İsrail vatandaşı kadınların sosyal hizmetlere erişmelerinin diğer kadınlara oranla daha zor olduğunu gösteriyor²⁸ –Batı Şeria ve Gazze Şeridi’nde İsrail’in işgal ettiği alanlarda yaşayan ve İsrail vatandaşı olmayan Filistinlilerin aksine, İsrail’in uluslararası düzlemde kabul edilen sınırları içinde yaşayan Filistinliler, İsrail vatandaşı statüsüne sahipler ve nüfusun %20’sini oluşturuyorlar. Yakın ilişki içinde oldukları kişilerin uyguladığı şiddet yüzünden öldürülen kadınların çok büyük bir bölümünü İsrail vatandaşı Filistinli kadınlar oluştursa da –Silahsız Mutfak Masaları Kampanyası’nın üye kuruluşlarından biri olan Kadına Yönelik Şiddete Hayır [*No to Violence Against Women*], çalışmalarıyla bu durumu belgeliyor²⁹– bu kadınların sosyal hizmetlere ulaşımındaki engeller hâlâ devam ediyor. Manar Hassan’ın çok iyi bir şekilde ifade ettiği gibi devlet ve ataerki ortak hareket ederek “kadınların toplumdaki ikincil ve değersiz konumlarını korumaya devam ediyor.” Böylece “makam mevki sahiplerine, şeyhlere ve dini liderlere gerekli ödemeleri yapmak için kadınların ikincil ve değersiz konumlarını koruyarak”³⁰ ataerki klanın çıkarları doğrultusunda itaatkâr kalacaklarından emin olmak için birlik içinde çalışıyorlar.

İsrail sınırları içinde yaşayan Filistinli toplulukların bulunduğu bölgelerde sistematik bir şekilde süren politikalar, kişileri haklarından mahrum etme ve var olan yasaları uygulamama politikaları dolayısıyla, belli kasaba ve köylerde vekâlet yoluyla yürütülen devlet kontrolü, yetkililerin görevlerini ve güçlerini suistimal etmesine alan sağlıyor.³¹ Başka pek çok sorunun yanı sıra, bu durum hafif silahların toplumda çok fazla yaygınlaşmasıyla ve silah şiddetinin Filistinli toplulukların gündelik hayatının bir parçası olmasıyla sonuçlanıyor. Örneğin aktivist Aida Touma-Sliman, 2012 yılında bir meclis araştırma komisyonuna verdiği bilgide, polislin Lod adlı kasabada –nüfusu 72 bin civarında olan kasabanın çeyreğini Filistinli Araplar oluşturuyor– yalnızca bir gün içinde 6 bin ruhsatsız ateşli silah topladığını belirtmişti. İsrail milletvekili Ahmad Tibi ise “Arap kasabaları[nın] silah stoklanan gizli arka bahçelere dönüşmüş durumda” olduğunu söylemiş ve şöyle devam etmişti: “Erişilebilir silahlar cinayetleri kolaylaştırıyor. [...] Arap topluluklarının liderleri Emniyet Müdürü’nü sorumluluk almaya ve bu silahlara el koymaya davet ediyor.”³² 2014 yılında İsrail’in Merkez Bölgesi’ndeki Tayibe adlı Filistinli bir kasabada bir lise müdürünün öldürülmesinin ardından binlerce insan polislin bölgedeki şiddeti durdurmak için harekete geçmesini talep eden eylemler gerçekleştirdi.³³ Yukarıda bahsettiğim durumdan ayrı olarak ama benzer bir şekilde, Batı Şeria ve Doğu Kudüs’te de, var olan yasaları uygulamama politikaları sürdürülüyor. Bu durum İsraili yerleşimcilere güçlü konumlarını kullanmaları ve suistimal etmeleri için geniş bir alan açıyor. Böylece kimi yerleşimciler silahlı ya da başka yöntemlerle Filistinlileri hedef alan saldırılar gerçekleştirirken, devlet dokunulmazlığı altında binalara dair yönetmelikleri ve

mülkiyet yasalarını da ihlal ediyorlar.³⁴ Yasaların keyfi ve seçici bir şekilde uygulanması, İsrail rejimi altında yaşayan vatandaş olsun olmasın tüm Filistinlilerin bireysel ve insani güvenliğinin sağlanmasını engelliyor.

Bu bağlamda geçtiğimiz birkaç yıl içerisinde, İsrail rejimi kontrolündeki –bu kontrol askeri işgal ya da abluka olabilir– Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nin Filistinli topluluklarında kadına yönelik şiddetin mütemadiyen arttığı söyleniyor. Bu artış, sayısız araştırmacının çatışma ortamlarında toplumsal cinsiyet temelli şiddetin arttığına dair gözlemlerini doğruluyor.³⁵ Hafif silahların yaygınlaşması konusuna gelince, 2013'te benimsenen 2117 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı şöyle diyor: “ufak kalibreli ateşli silahların ve hafif silahların toplumsal dengeleri bozacak şekilde yayılıyor ve istismar ediliyor olmaları, çok geniş bir yelpazeyi kapsayan olumsuz sonuçları da beraberinde getiriyor. Bu sonuçlara, kadınlara ve kız çocuklarına uygulanan şiddetin orantısız bir biçimde artması ile cinsel ve toplumsal cinsiyet temelli şiddetin körüklenmesi de dahildir.”³⁶ 2014 tarihli bir rapor, İsrail ordusunun uygulamalarının Filistinlilerin geleneksel ataerkil normlarıyla birleşerek kadına yönelik şiddeti daha da artırdığını ortaya koyuyor.³⁷ Rapor, İsrail işgali altındaki topraklarda, güvenlik güçlerinin ve partnerler, eşler ve diğer aile üyelerinin uyguladığı doğrudan şiddetin yanı sıra, kadınların başka toplumsal cinsiyet temelli şiddet biçimleriyle de karşılaştığını söylüyor. Erkeklerin öldürülmesi ya da hapse atılması durumlarında, kadınların hiçbir sosyal güvenlik sistemi tarafından güvence altına alınmayan geniş ailelerin gelirini sağlamaya mecbur bırakılmaları bunlardan yalnızca biri. Rita Santos'un dediği gibi, çatışma ve çatışma sonrası süreçlerinin “uzun süreli etkilerine göğüs germek zorunda kalanlar kadınlardır. Yerinden edilme ve açlıkla mücadele etmenin yanı sıra kadınlar, erkek akrabaları öldürüldüğü ya da yaralandığı için çoğunlukla evin temel gelir sağlayıcısı hâline de gelirler.”³⁸

Hafif silahların hızla yaygınlaşmasının bu gibi çarpıcı toplumsal cinsiyet temelli tezahür ve etkileri, genelgeçer analizleri istikrarlı bir şekilde geçersiz kılmaya devam ediyor. Shalhoub-Kevorkian'ın işaret ettiği gibi “Bilgi, çatışma içindeki alanlarda verilen ilk zayıatlardan biridir. Bu yüzden ‘ötekiler’ daha da görünmezleşir.”³⁹

Ve karşınızda özel güvenlik silahları

Oldukça yakın bir zamana kadar, Shalhoub-Kevorkian'ın ifade ettiği gibi ‘görünmez’ hâle getirilen bir grup kadın –ya da kadınların büyük çoğunluğu diyelim– özel güvenlik görevlilerinin görev dışı kullandıkları silahlara kurban edildiler. Son on yılda, on sekizi kadın olan⁴⁰ en az otuz üç masum insan aile içinde ya da ev içi alanda özel güvenlik görevlilerinin görev dışında kullandıkları silahlarla öldürüldü. Mücadeleci feminist yasa koyucular sayesinde⁴¹ İsrail'deki yasalarda bu konuda gözle görülür bir ilerleme kaydedilmiş olsa da, iyileştirilen bu yasalar yıllardır hiçbir şekilde uygulanmamaya devam ediyor. Daha 2005

yılında bir bakanlar komitesi, İsrail'in sivil bölgelerindeki güvenlik görevlisi sayısının çok fazla artmış olmasını ve bu görevlilerin tehlike arz edecek bir biçimde aşırı silahlanmasını oldukça sert bir dille eleştirmişti. Komitenin hükümet tarafından tamamıyla kabul edilen tavsiye kararları, vardiyaları bittikten sonra görevlilerin şirket silahlarını evlerine götürmelerine bir son verilmesini de içeriyordu.⁴² Üç yıl sonra, bu tavsiye kararı 10c hükmü olarak 1949 yılı Ateşli Silahlar Yasası'na eklendi. Bununla birlikte, bu hükmün hâlâ kısmen de olsa pratikte uygulanmaya başlanması Temmuz 2013 tarihine kadar gerçekleşmedi. Buradan yola çıkarsak, güvenlik görevlilerinin 2005'ten 2013'e kadar yakınlarını öldürürken kullandıkları görev dışı silahlarını hükümetin açık kararlarına karşı gelerek ve (2008'den bu yana da) *doğrudan kanun ihlaliyle* evlerinde tutmuş olduklarını söyleyebiliriz. Böylelikle, yasaların sistemli bir biçimde uygulanmaması, İsrail'de silahlanmayı ve silahlı şiddeti arttırdı ve aynı zamanda güvenliği sağlama faaliyetlerinin özelleştirilmesini de hızlandırdı. Bu durum kârların yalnızca özel şirketler için değil, özelleştirilen güvenlik güçlerinin en büyük işvereni olduğu düşünülen hükümet için de artmasını sağladı.⁴³ Hafif silahların 'sadece' kendilerini korumak için bulunduğunu varsayan Yahudi İsraililerin silahlara karşı duyarsızlaşmaları, bu silahları görünmez kıldı. Benzer bir biçimde, evlerde bulunan ve güvenlik görevlilerine ait olan silahlar tarafından öldürülen masum kurbanların sayılarının gittikçe artmış olması da görünmezleşti. Bu görünmezlik meselesi, toplumsal cinsiyete duyarlı araştırmalar var olan örüntüyü tespit edip ilk olarak 2009 yılındaki bir çalışmada,⁴⁴ daha sonra da Silahsız Mutfak Masaları Kampanyası⁴⁵ aracılığıyla geniş kitlelere duyuruncaya dek devam etti. Çalışmaya ve kampanyaya kadar, bu cinayetler birbiriyle alakasız tekil suçlar olarak anlatılagelmişti. Cinayetleri haberleştiren medya kurumları da haberlerinde cinayet silahlarından çoğunlukla hiç bahsetmemişti.

Bu bağlamda, eşit derecede görünmez kılınan bir başka unsur ise güvenlik görevlilerinin görev dışı kullandıkları silahların otuz üç kurbanı arasında, ötekileştirilmiş göçmen topluluklarının, özellikle de Rusça konuşanlar ile Etiyopya'dan gelenlerin oldukça fazla olmasıydı. Aslında adı geçen topluluklara mensup kurbanlar, göçmen olmaları nedeniyle daha kolay göz ardı edildiklerinden ya da sıklıkla üyesi oldukları topluluklardaki sözde 'etnik şiddet kültürü'ne kurban gittikleri varsayılarak önemsenmediklerinden daha kolay görünmezleştirilmiş olabilirler. Cinayete kurban gidenler arasında göçmen kadınların (ve erkeklerin) sayıca çok yüksek olmasına benzer bir biçimde, yakınları tarafından öldürülen kurbanlar arasında da İsrail vatandaşı Filistinlilerin yanı sıra göçmen kadınların) sayısı da oldukça fazla.⁴⁶ Daha önce değindiğim gibi, sosyal destek hizmetlerine erişim bu topluluklardaki kadınlar için fazlasıyla kısıtlı.⁴⁷ Göçmen topluluklara mensup kadınların cinayet kurbanları arasında büyük bir oran teşkil etmesine paralel olarak, fakirlik içinde yaşayan insanlar arasında yine en büyük oranı göçmen topluluklardaki kadınlar oluşturuyor.

Fakirlik ise İsrail'deki iş güvencesizliğiyle birlikte kadınların şiddet görme riskini artıran bir etken.⁴⁸

Görülmeyen (ya da bastırılan) ve şiddet riskini daha da artıran bir başka etken ise, bu topluluklara mensup oldukça fazla ailenin evinde hafif silah bulundurma zorunluluğu hissetmesi. Bu durum son zamanlarda oldukça şişirilen özel güvenlik sektörüne de doğrudan kâr sağlıyor.⁴⁹ Özel güvenlik şirketlerinin ayrımcı işe alım politikaları, erkeklerin güvenliği sağlayanlar ve silah taşıyıcılar olarak militarize edildikleri kalıpyargılar üretirken çoğunlukla sosyal açıdan zayıflatılmış göçmen topluluklardaki yaşlı bireyleri istihdam etmeyi tercih ediyor.⁵⁰ Kadınların ise yönetim personeli de dahil olmak üzere sanayi işgücünün en fazla %15'ini oluşturduğu tahmin ediliyor.⁵¹ 2000 yılındaki ikinci *intifada*'nın (İsrail'in askeri işgaline karşı Filistin halk ayaklanması) arkasına sığınarak (belki de *intifada* bahane edilerek) yaratılan, her yerde hazır ve nazır güvenlik görevlisi bulundurulması gerektiği algısı, ülkedeki militarizasyonla ve hızla ilerleyen neoliberalleşmeyle birleşerek hem silah ruhsatlandırmasında hem de silah işinde devlet denetiminin azalmasıyla sonuçlandı. Kadın ve erkek birçok göçmen için zaten kısıtlı olan istihdam seçenekleri, Paul Higate'ın "toplumsal cinsiyet düzenlerinde ırklarına göre tanımlanan erkeklerin emasküle ve marjinal statüsü,"⁵² olarak tasvir ettiği durumdan çalışanları sistemli biçimde sömürmek ve iş kanununu ihlal etmek üzere istifade ediyor.⁵³ Hükümetin 'kayıp ihaleler' yoluyla ucuz taşeronlaşmadan elde ettiği kâr, bu ihlal ve sömürüdeki nispi cezasızlık hâline olanak sağlıyor.⁵⁴ Artan iş güvencesizliği ve istihdam şirketlerine olan bağlılık, çalışanların kendi haklarını savunma olanaklarına zarar vermeye devam ediyor. Bu koşullara tabi tutulan sanayi işçileri, haklarının yenmesinden ötürü çoğunlukla haklı bir küçük düşürülmüştük ve öfke duygusuna kapılıyorlar ve kendilerini engellenmiş hissediyorlar. Tarif edilen durum tam mânâsıyla, Chris Dolan'ın öne sürdüğü 'ket vurulmuş' erkeklik duygusunu besleyen türden toplumsal koşulları oluşturuyor. Dolan'ın da işaret ettiği üzere, böyle bir erkeklik algısı kişinin kendisine olan saygısını tekrar kazanmak adına şiddet içermeyen erkeklik modellerini bastırmasına ve hem ev içi hem de toplu şiddeti yüceltmesine neden olur.⁵⁵ Toplumsal cinsiyete duyarsız şirketler ve yetkililer, yasalara karşı gelerek binlerce güvenlik görevlisini şirket silahlarıyla evlerine göndermeye devam ediyor; ancak hiçbir şekilde yukarıda bahsedilen bu durumu dikkate almıyor.

Özelleştirilen güvenlik faaliyetlerinin İsrail güvenliğine gerçekte nasıl bir katkıda bulunduğu oldukça tartışmaya açık görünüyor. Özel bir güvenlik şirketi sahibinin ilk çalışmam için verdiği mülakatta bahsettiği gibi, hafif silahların varlığı ile yaratılan güvenlik duygusu tamamen bir tasavvurdan ibaret. Benzer bir şekilde, "şirketler müşterilerin öznel güvenlik algılarına dayanarak onlarda *güvenlilik hissi* uyandırıyor... [oysa] var olan gerçeklik çok daha kasvetli."⁵⁶ İsrail'de ikinci *intifada* yıllarında güvenlik faaliyetlerinin hızlıca

özelleştirilmesinin altında toplumun güvenliğinden çok kâr amaçlı ekonomik politikalar yatıyordu. Bununla birlikte, özel güvenlik sanayisi bu süreçte İsrail'deki güvenlik devletinin bir uzantısına dönüşerek serbest erişimi engellemede, hareket özgürlüğünü kısıtlamada ve gösteri özgürlüğünü yok saymada büyük rol oynadı. Dahası, İsrail'deki bu denetim ve kontrol rejimi uygulanmaya başlandıktan sonra daha çok kafa karıştırdı ve şeffaflığı ve hesap verebilirliği gittikçe azaldı. Bu durum, İsrail'in uluslararası olarak tanınmış sınırlarının hem içinde hem de dışında ortaya çıkarken, özellikle Batı Şeria ve Doğu Kudüs'te daha şiddetli ve apaçık bir hâl alıyordu.⁵⁷

2014'u Silahsızlandırmak

2014 yılı, Silahsız Mutfak Masaları Kampanyası'nın dayanak noktası olan sloganın hayata geçirildiği ilk yıldır: 'O kadını tanımıyoruz, ama hayatını kurtarabileceğimizi biliyoruz.' O yıl, benzeri cinayetleri belgelemeye başladığım 2002 yılından beri, güvenlik görevlilerinin görev dışı olarak taşıdıkları silahlar tarafından işlenen bir tane bile cinayetin meydana gelmediği ilk takvim yılı oldu. Bir başka ifadeyle, dönemin en az son 12 yılında ilk defa olmak üzere, güvenlik görevlileriyle birlikte eve gönderilen şirket silahları ev ya da aile içinde cinayet silahı olarak kullanılmadı. Ashna bakılırsa, 2014 yılının Aralık ayında SMM, Kamu Güvenliği Bakanlığı'nca 2013 yılının Temmuz ayında çıkarılan yeni yönetmeliklerin uygulamaya konmasını takiben, bu türden cinayetlerin neredeyse *bir buçuk yıl* boyunca işlenmemiş olduğunu kayda geçti. Bu durum, özellikle Bakanlık yönetmeliklerinin yayımlanmasından önceki on iki ayla karşılaştırıldığında çarpıcı bir tezat gösteriyordu. Bu on iki ayda, tam *sekiz kurban*, bahsi geçen türden silahlar tarafından öldürülmüştü. Tam da SMM'nin bu yeni yönetmeliklerin çıkarılmasına öncülük eden savunuculuğu sayesinde, en az binlerce silah sivil alanın dışına çıkarıldı; on binlerce güvenlik görevlisinin evleri silahsızlandırıldı. İsrail'de hafif silahlar çoğalmaya devam ediyor ve yeni yönetmeliklere karşı tepkiler çoktan ortaya çıkmış olsa da,⁵⁸ silahlara yönelik algılar yeni yeni değişmeye başlarken 2014 yılı dikkate değer bir dönüm noktası olma özelliğini koruyor.

Bundan on iki yıl önce, ikinci *intifada*'nın ikinci yılı olan 2002'de, İsrail'in 1967'deki savaşta ele geçirdiği bölgelerde yürüttüğü sömürgeleşme ve askeri işgal faaliyetlerine karşı çıkan aktivist hareketteki yirmi yılımı devirmiş bulunuyordum ve on yılı aşkın süredir de feminist ve antimilitarist mücadele içindeydim.⁵⁹ Kendi algılarım ve alışkanlıklarım, öteki Yahudi kökenli İsraililerin algı ve alışkanlıklarından daha az militarize değil. Cynthia Enloe'nun söylemiş olduğu gibi, "hükümetler, pek çok kadını kendi suçlarına iştirak ettirmeden politikalarını ve faaliyetlerini militarize edemezler."⁶⁰ Halbuki 2002 yılı itibarıyla, algılarımı ve düşünme biçimimi militarizmden arındırma çabasına çoktan yıllarımı adamıştım. 2002 yılında, binlerce giriş ve kapıda yeni yeni konuşlandırılan ve sayıları gittikçe çoğalan,

etrafımdaki birçok insanın aksine, benim, varlıklarını gayet *görüyor* olduğum silahlardan son derece rahatsızdım. Aynı dönemlerde Vanessa Farr ve *Sexed Pistols*⁶¹ (*Cinsiyetlendirilmiş Tabancalar*) kitabının editörleri, toplumsal cinsiyet analizini hafif silahlarla birleştirecek araştırmacılar arıyorlardı. Onların da teşvikiyle, yeni yeni çoğalmaya başlayan bu hafif silahlardan kısmen sorumlu olan ve hızla büyüyen İsrail yurtiçi güvenlik görevlisi sanayisi üzerine çalışmaya başladım. 2009 yılında benim yazdığım bir bölümü de içeren derleme yayımlandığında, Smadar Ben Natan bu çalışmadaki yeni bir eylem projesi potansiyelinin hemen farkına vardı. Projenin planlarını hazırladıktan sonra, Smadar ile birlikte İsrail'in en eski ve en üretken feminist kurumlarından biri olan Isha L'Isha Feminist Merkezi'nde kendimize sağlam bir örgütlenme mekânı bulduk. Silahsız Mutfak Masaları hareketi her şeyiyle ortak çalışmaya dayanıyor; çok sayıda aktivist tarafından yaratılmış ve yürütülmekte olup büyük ve büyümeye devam eden bir kişiler ve gruplar ağınca ayakta tutuluyor. 2011 yılında, hareket pek çok örgütün katılımıyla Silahsız Mutfak Masaları Kampanyası'nı başlattı. Bu kampanya şu anda birçoğu bilfiil kendi uzmanlık alanlarında çalışarak Kampanyaya katkı sağlayan 13 feminist, sivil toplum ve insan hakları örgütünden oluşuyor.⁶²

Silahsız Mutfak Masaları hareketinin kurucuları güvenlik görevlisi sanayisini, İsrail'de silah denetiminde delik açmaya ve sanayiye güdümleyen toplumsal ve siyasi süreçlere karşı koymaya olanak sağlayacak muhtemel etkilere sahip önemli bir çıkış noktası olarak değerlendirdiler. Hem görev sonrasında, hem de silahların zaruri olmadığı mekânlarda güvenlik görevlilerinin silahsızlandırılması çağrısı, kanunlar ve hükümetin tavsiye kararları doğrultusunda çoktan meşru bir destek toplamıştı.⁶³ Buna ek olarak, var olan kanunların uygulanmamasının doğrudan kurbanı olan bireyler çoğu zaman İsrail'in yönetim çoğunluğu tarafından 'biz'in bir parçası olarak algılanan topluluktaki kadınlardı (ve erkeklerdi), yani Yahudi kimliğiyle tanımlanan İsrail vatandaşlarıydı. Sonuç itibariyle, bu durum militarizasyonla beslenen aşırı silahlanmanın tam da koruyacağı izlenimini verdiği gruba mensup insanları öldürdüğünü, tehlikeye attığını ve onlara derinlemesine zarar verdiğini gösteriyordu. Antimilitarist ve silahsızlandırmaya yönelik çalışmaların başarısı, kısmen militarizasyonun koruduğunu iddia ettiği topluma vermiş olduğu ağır zararların kamuoyu tarafından fark edilmesine dayalıdır. Böyle geniş bir farkına varma hâli, silahlı bir güvenlik devletinden asıl kimlerin kazançlı çıktığının (militarizasyon yoluyla maddi ve sembolik sermaye biriktiren örgütler, şirketler ve resmi görevliler) altını çizerken güvenliğe ve güvenlik güçlerine atfedilen rollere ilişkin kemikleşmiş algıları da yerinden oynatır.

SMM'nin kurucuları, hem güvenlik görevlilerini hem de onların silahlarına kurban giden bireyleri ilk başlarda görünmez kılan algılardan bir kısmının aynı zamanda sanayiye sorgulamak için alan yarattıklarının da bilincindeydiler. Hem silah gibi materyal bir ürünü

hem de militarizasyon için gerekli ortamı sunmuş olmasına karşın, marjinalleştirilen gruplara mensup fazlasıyla işçinin çalıştırıldığı bu özel sanayi, İsrail'deki askeriyenin ve askerlerin kutsallaştırıldığı biçimde kutsallaştırılmamıştı. Bu durumun karar alıcıları, eğilimleri belirleyenleri, medyayı ve genel kamuoyunu SMM'nin taleplerine karşı daha açık kılması gerektiğini varsaymıştık.

Son olarak, bizler *önleyici* önlemleri, üstelik de nispeten basit ve teknik önlemleri destekliyorduk. Şiddet, militarize şiddet ve kadınlara yönelik şiddet öylesine yayılıyor ve sinsice zarar veriyordu ki, bu şiddet biçimlerini durdurmak ve yavaşlatmak çoklu, tamamlayıcı, gelişmiş ve çoğunlukla uzun vadeli araçları gerekli kılıyordu. Bununla birlikte, uygulanabilir en basit bir adım dahi aslında kadınlara (ve erkeklere) yönelik belli bir suç tipini ya da en azından bu suçların başlangıcını önleyebilirdi. Herhangi bir şiddet örüntüsünü önleyecek muhtemel yöntemleri tespit etmek ancak sonrasında bu yöntemleri uygulamaya koyamamak asla kabul edilemez, hatta düşünülmesi bile mümkün olmayan bir durumdu. Ayrıca, güvenlik görevlilerinin görev dışı silah kullanımlarından doğan cinayetlerin sayısını önemli ölçüde azaltarak bu yöntemlerin etkili olduğu kanıtlanırsa, bu durum yöntemlerin benzer başka bağlamlara adaptasyonuna ve genişletilmesine yönelik taleplerde bulunmak için sağlam bir zemin de sunabilirdi.

2014 yılında, Silahsız Mutfak Masaları kurulduktan yalnız dört yıl sonra, İsrail Devlet Başdenetçiliği'nin yıllık raporu son on altı yılda ilk defa olarak silah denetim konusunu ele aldı. Dahası, bu rapor kampanyanın etkisini açıkça özetliyordu: *“Silahsız Mutfak Masaları ... proje aktivistlerinin çeşitli karar ahçılarıyla yakın temas içerisinde bulunduğu ... geniş kapsamlı bir kampanya yürütmekte ... Bu kampanyanın ve son yıllarda güvenlik görevlileri tarafından işlenen cinayetlerin bir sonucu olarak ... Kamu Güvenliği Bakanlığı, 2008 yılında yürürlüğe konulan [Ateşli Silahlar Yasası] değişiklikleri uygulayan yönetmelikleri daha da ileriye taşımak üzere harekete geçmiştir.”*⁶⁴

Sivil gözetim eylemleriyle bu önemli ilerlemeyi destekleyen SMM, güvenlik görevlilerinin yeni ilan edilen ve silahlarını işyerlerinde tutmalarını zorunlu kılan politikaya uyup uymadıklarını değerlendirmek üzere, özel güvenlik şirketlerine yönelik bağımsız bir anket düzenledi.⁶⁵ Anket, silahları saklama pratiklerinde göze çarpan değişiklikler olduğunu tespit etti ve yeni uygulamanın yerine getiriliyor olduğunu doğruladı. Silahlı güvenlik görevlilerinin yüzde seksen beşi, silahlarını vardiyaları dolduktan sonra sakladıkları yerlerin son zamanlarda değiştiğini bildirdiler.⁶⁶ Bu değişiminle beraber azımsanmayacak bir başka noktaysa, anketin güvenlik sanayisi genelindeki aşırı silahlanmada ciddi bir düşüş olduğunu kaydetmiş olması. Anket, *silahsız* güvenlik görevlilerinin sayısının %64'e yaklaşarak ankettten

önceki döneme göre neredeyse iki katına çıktığını gösterdi. Bu artış da çok sayıda güvenlik görevlisinin daha önceki dönemlerde gereksiz yere silahlandırıldığını doğruluyor.

2014 yılının sonlarına doğru, Kamu Güvenliği Bakanı, tarihleri henüz açıklanmış olan seçimleri göz önünde bulundurarak, silah ruhsatı düzenlemelerini hafifletti ve güvenlik görevlilerinin silahlarını evlerinde tutabilmelerine yeniden izin verdi. Bu hareket, yaz ve sonbahar ayları boyunca İsrail/Filistin’de kol gezmekte olan yoğun militarize şiddetin de bir yansımasıydı. Yine de, özel güvenlik şirketleri Bakanlık’ın yaptığı değişikliğe karşı çıktı, birçok güvenlik görevlisi görevleri bittikten sonra silahlarını işyerlerinde tutmaya devam etti.⁶⁷ Şirketlerin ve güvenlik görevlilerinin bu davranışı SMM’nin başlattığı değişimi de göstermektedir. Şirketler, birçok ekipman yatırımı yaptıktan ve politikalarını yeniden düzenledikten sonra yeni usulleri tersine çevirmeye isteksizlerdi. Bu isteksizlikte SMM’nin önyak olduğu ve kamuoyunda geniş yer bulan, yaralanmalar ve ölümlerle sonuçlanan görev dışı silah kullanımlarından şirketleri ve hükümeti sorumlu tutan davalar da rol oynayabilir. Silah kanunu ihlallerine getirdiği cezalarla ihlal uygulayan kurumlar için gerçek bir mali risk oluşturan bu sivil davalar, yürütme kurumları ile şirketlerin cezalandırılmazlığını sonlandırma amaçlarına da erişmeye başlamış olabilir. Aynı şekilde, güvenlik şirketlerini sigortalayan firmaların da bu davalara dahil olması, artan sigorta ücretlerinden dolayı, şirketleri, silahları çalışanlarıyla beraber evlere göndermekte tereddüt etmeye de zorlamış olabilir. Alınan tepkiler, güvenlik görevlilerinden bir kısmının da silahlarını evlerinde bulundurmaya karşı çıktığını kanıtlıyor.

Bu sırada, hazırlanmakta olan iki yeni kanun önümüzdeki yıllarda İsrail’de ve işgal altındaki bölgelerde hafif silahların çoğalmış olduğunu belirterek silah denetiminin karara bağlanmasını destekliyor. Bu kanunlar Ateşli Silahlar Yasası’nın tamamıyla yeni bir versiyonunu ve yeni bir Güvenlik Hizmetleri Yasası’nı içeriyor. SMM’nin hafif silahlar politikasında uzman ve aktör olarak kazanmış olduğu tanınma, her iki yasaya da toplumsal cinsiyet bakış açısı kazandırmaya karşı verdiği etkin mücadele için zemin hazırladı. Bu tanınma hafif silahlar politikasının da önemli ölçüde iyileştirilmesine önyak oldu. Kampanyanın aktif savunuculuk çalışmaları sayesinde, önerilen Güvenlik Hizmetleri Yasası’nın en son hâlinde çoktan gözle görülür iyileşmeler elde edildi. Yeni Ateşli Silahlar Yasası taslağını hazırlayan uzmana somut teklifler götürdükten sonra şu anda üzerinde çalışmak ve bir yanıt oluşturmak üzere bu kanun tasarısının yayımlanmasını bekliyoruz.⁶⁸

SMM’nin yürüttüğü araştırma, İsrail’de sivil toplumun ulaşabileceği silah denetim verilerinin olmadığını tespit etmiştir. Sivil toplumun toplumsal cinsiyet tabanlı (ya da herhangi türden) silahlı şiddeti izleme ya da şiddete yönelik politikaları ve uygulamaları takip etme yetkisine ağır biçimde zarar veren bu eksiklik, hükümetin zaruri gözetimi yürütme ehliyetine de zarar

vermektedir. Bu zayıflatıcı veri eksikliğine cevaben, SMM bu konuda yayımlanmış ilk belge olacak İsrail'deki Hafif Silahlar başlıklı bir rapor üzerinde çalışıyor. Bu rapor var olan tartışmaları belgeleyecek ve İsrail'de ve İsrail'in denetimi altındaki bölgelerde çoğalmış olan hafif silahların izlenmesine yönelik bir dayanak oluşturacak. Ayrıca, temel sorunların altını çizerek silah denetimi konusunda daha fazla somut verinin ve aktivizmin ortaya çıkmasını sağlayacak. Rapor için yürütülen araştırma daha şimdiden, Bilgi Hürriyeti Kanunu kapsamında, hafif silahların ruhsatlandırılmasından ve denetiminden doğrudan sorumlu dört yürütme kuruluna ayrıntılı taleplerin gönderilmesiyle sonuçlandı. Bu çalışmalar, genel olarak sivil toplum, özellikle de feminist gruplar açısından, daha önce görülmemiş bir durum teşkil ediyor; bu gruplar, güvenlik makamlarına hafif silahlar konusunda güncel bilgilerle desteklenmiş çok yerinde sorular yöneltiyor. Böylelikle, bu makamları, toplumun hafif silahların çoğalması ve denetimine dair verilere erişim hakkı olduğunu kabul etmeye zorluyor. Kampanya bu raporla başlangıçta belirlenen hedeflerin daha da ilerisine gitmeye hazır olduğunu gösteriyor ve askeri silahların çoğalması ve denetimi, Batı Şeria'daki Yahudi vatandaşların silahlanması, polis silahları, ve yasadışı silahlar gibi meseleler üzerine sorduğu sorularla bu konuları gündeme getirmeyi planlıyor. Bu rapor, tartışmayı İsrail'in uluslararası olarak tanınmış sınırlarının içinde ve ötesinde genel olarak silahların yaygınlaşmasına ve denetlenmesine doğru genişletecektir.

Son olarak, hafif silahların artışıyla beraber ortaya çıkması muhtemel tehlikelere dair eleştirel kamu farkındalığının gelişmelere yönelik ciddi tepkiler olmasına rağmen yayılmakta ve kök salmakta olduğu görülüyor. Bu farkındalık, örneğin medyanın silah buldurmaya yönelik yönetmeliklerdeki değişiklikler gibi teknik ve idari hamlelere gösterdiği hatırı sayılır ilgide görülebilir. Aynı şekilde, silahların yüzeysel bir biçimde, sorgusuz sualsiz olarak genellikle aynı kefeye konulmasına karşı açıkça şüpheli (hatta eleştirel) yaklaşan medya haberlerinin varlığı da bu farkındalığın bir yansıması.

Sonuç

İsrail'in yönetimdeki egemenliğini hem dehşet verici hem de her an dövüşmeye hazır kılan militarizasyon, İsrail toplumunda her alana nüfuz ediyor. Bir nebze şaşırtıcı da olsa, hem görev başındaki güvenlik görevlilerini hem de daha geniş ölçekte görevlilerin evlerini silahsızlandırmaya yönelik feminist kampanya, oldukça büyük bir etki yaratıp dikkate değer sonuçlar elde etti. Ayrıca silahlandırmanın sorgusuz sualsiz genellikle aynı kefeye konulmasını sorgulamaya başlayan ve silah denetimine dair İsrail sivil toplumunda daha önce var olmayan söylemler üretilmesini sağladı. Kamuoyunun ve karar alıcıların bu çağrıya açık olması; özel güvenlik şirketlerinin konumu, bu şirketlerdeki birçok çalışanın marjinalleştirilmesi, güvenlik görevlilerinin görev dışı silah kullanımının kurbanı olan

bireylerin Yahudi çoğunluğun mensuplarıyla özdeşleştirilmesi gibi pek çok etkene bağlı olabilir. Kampanya, gerçek anlamda hayat kurtaran değişimlere olanak sağlarken İsrail'de militarizasyonun ve her an savaşa hazır olarak kurgulanan erkeklığın ana dayanak noktalarını sorunsallaştırıyor ve 'silah'ı sorgulamak ve yabancılaştırmak için önemli bir imkân sunuyor.

¹ Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der., Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel (U.N. University Press:Tokyo, 2009), 30.

² Saleh Abdullah ve Henry Myrntinen, "Now they have guns, now they feel powerful' - Gender perspectives on small-arms violence in Timor-Leste," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel der., (U.N. University Press: Tokyo, 2009), 204.

³ Azaryahu, Maoz 'The Independence Day military parade: a political history of a patriotic ritual', *The Military and Militarism in Israeli Society* içinde, der., Edna Lomsky-Feder ve Eyal Ben-Ari (Albany: State University of New York Press, 1999), 89–117.

⁴ Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der.,Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel (U.N. University Press, Tokyo, 2009), 30.

⁵ Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," in *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der., Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel (U.N. University Press, Tokyo, 2009), 30.

⁶ Orna Sasson-Levy, *Identities in Uniform: Masculinities and Femininities in the Israeli Military*, Jerusalem: The Hebrew University Magnes Press), 16, 152-153, 161.

⁷ Bernard E. Harcourt, "Introduction: Guns, Crime, And Punishment in America," *Arizona Law Review* Vol. 43:2, 2001: 265.

⁸ Andrew Ross, "Cowboys, Cadillacs, and Cosmonauts: Families, Film Genres and Technocultures," *Free Spirits: Feminist Philosophers on Culture* içinde, der., Kate Mehuron & Gary Percesepe., (Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1995), 53. [İtalik R.M.]

⁹ Tuba Kanci ve Ayse Gul Altinay, "Educating Little Soldiers and Little Ayşes: Militarised and Gendered Citizenship in Turkish Textbooks," *Education in 'Multicultural' Societies – Turkish and Swedish Perspectives* içinde der., Marie Carlson, Annika Rabo ve Fatma Gök, Swedish Research Institute in Istanbul, Transactions, vol. 18 (Stockholm 2007), 59.

¹⁰ James Bevan ve Nicolas Florquin, Small Arms Survey, *Few Options but the Gun: Angry Young Men*, 2006:297; <http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/A-Yearbook/2006/en/Small-Arms-Survey-2006-Chapter-12-EN.pdf>. [erişim 18 Mart 2014]

¹¹ James Bevan ve Nicolas Florquin, Small Arms Survey, *Few Options but the Gun: Angry Young Men*, 2006: 297, n. 5; <http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/A-Yearbook/2006/en/Small-Arms-Survey-2006-Chapter-12-EN.pdf>. [erişim 18 Mart 2014]; Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der., Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel (U.N. University Press, Tokyo, 2009), 21.

¹² Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der., Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel (U.N. University Press, Tokyo, 2009), 21.

¹³ Andrew Anglemyer, Tara Horvath ve George Rutherford, "The Accessibility of Firearms and Risk for Suicide and Homicide Victimization Among Household Members: A Systematic Review and Meta-analysis," *Annals of Internal Medicine*, 21 January 2014, Vol 160, No. 2. <http://annals.org/article.aspx?articleid=1814426>. [erişim 12 Mart 2014]

- ¹⁴ Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der., Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel, (U.N. University Press, Tokyo, 2009), 22.
- ¹⁵ David Hemenway, "Risks and Benefits of a Gun in the Home," *American Journal of Lifestyle Medicine*, Kasım/Aralık 2011, Vol. 5 no. 6, 502-511; <http://ajl.sagepub.com/content/5/6/502>. [erişim 8 Şubat 2015]
- Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der., Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel, (U.N. University Press, Tokyo, 2009), 22.
- ¹⁶ Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der., Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel, (U.N. University Press, Tokyo, 2009), 22.
- ¹⁷ Corey Barr with Sarah Masters, *Why Women? Effective engagement for small arms control*, IANSA Women's Network, Ekim 2011; http://iansa-women.org/sites/default/files/newsviews/iansa_why_women_2011.pdf. [erişim 18 Mart 2014]
- ¹⁸ Dalia Sachs, Amalia Sa'ar ve Sarai Aharoni, *The Influence of the Armed Israeli-Palestinian Conflict on Women in Israel*, Presented to the 49th meeting of the CSW (Beijing + 10) New York – March. Haifa: Isha l'Isha – Haifa Feminist Center, 2005; [erişim 18 Mart 2014]
- ¹⁹ Şu kaynakta verilmiştir: Or Kashti, "Battered women forced to hide in shelters while the violent men stay free," *Haaretz*, 30 Haziran 2015; <http://www.haaretz.co.il/news/education/.premium-1.2552697>. [erişim 31 Ocak] [İbranice]
- ²⁰ Wendy Cukier ve James Cairns, "Gender, attitudes and the regulation of small arms: Implications for action," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons* içinde, der., Vanessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel, (U.N. University Press, Tokyo, 2009), 21.
- ²¹ Silah Denetimine Yönelik Koalisyon, Özel Üye'nin C-391 Sayılı Kanun Tasarısının Tartışması, Kamu Güvenliği ve Ulusal Güvenliğe Dair Daimi Komite'ye Kısa Açıklama, Mayıs 2010, 5-6; http://guncontrol.ca/wp-content/uploads/2012/08/CGC_Brief_C391final.pdf. [erişim 12 Mart 2014]
- ²² Silah Denetimine Yönelik Koalisyon, Özel Üye'nin C-391 Sayılı Kanun Tasarısının Tartışması, Kamu Güvenliği ve Ulusal Güvenliğe Dair Daimi Komite'ye Kısa Açıklama, Mayıs 2010; http://guncontrol.ca/wp-content/uploads/2012/08/CGC_Brief_C391final.pdf. [erişim 12 Mart 2014]
- ²³ Nadera Shalhoub-Kevorkian, "Palestinian Women and the Politics of Invisibility: Towards a Feminist Methodology," *Peace Prints: South Asian Journal of Peacebuilding*, Vol. 3, No. 1: (Bahar 2010); <http://www.wiscomp.org/pp-v3/pdfs/nadera.pdf>. [erişim 21 Mart 2014]
- ²⁴ Kadınların sosyal konumlarının cinsiyetleri dışında sınıf, etnisite, ya da cinsel yönelim gibi etmenler tarafından da etkilendiğini belirtmek için kullanılan kavram (ç.n.)
- ²⁵ Paul Kirby ve Marsha Henry, "Rethinking Masculinity and Practices of Violence in Conflict Settings," *International Feminist Journal of Politics*, Vol. 14 no. 4, 2012: 445-449; <http://dx.doi.org/10.1080/14616742.2012.726091>. [erişim 21 Temmuz 2014]
- ²⁶ Şurada alıntılanmıştır: Rela Mazali, "The Gun on the Kitchen Table: The Sexist Sub-Text of Private Policing in Israel," *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms & Light Weapons* içinde, der., Farr, Myrntinen & Schnabel, , 2009, (Tokyo: UN University Press,2009), 273.
- ²⁷ Johns Hopkins Tıp Kuruluşları, 30 Haziran 2013 tarihinde halka sunulmuştur; <http://www.hopkinsmedicine.org/press/2003/June/030630.htm>. [erişim 31 Ocak 2015]
- ²⁸ Şurada bildirilmiştir: Or Kashti, "Battered women forced to hide in shelters while the violent men stay free," *Haaretz*, 30 Ocak 2015; <http://www.haaretz.co.il/news/education/.premium-1.2552697>. [erişim 31 Ocak 2015] [İbranice]
- ²⁹ No2ViolenceAgainstWomen, "Domestic Murder of Women in Israel: 2007-2010," *No2Violence Against Women* website; <https://no2violenceen.wordpress.com/statistics/>. [erişim 31 Ocak 2015]
- ³⁰ Manar Hasan, "The politics of honor: Patriarchy, the state and the murder of women in the name of family honor" *Sex Gender Politics Women in Israel* içinde, der., Dafna N. Izraeli, Ariella Friedman, Henriette Dahan-Kalev, Sylvie Fogiel-Bijaoui, Hanna Herzog, Manar Hasan, Hannah Naveh (Tel-Aviv: Hakibbutz Hameuchad Publishing House, 1999), 291-297. [Hebrew]; Ayrıca bkz: Maram Massarwe, "Mens' doubtful honor," *Haaretz*, 1 Şubat 2009; <http://www.haaretz.co.il/opinions/1.1243172>. [erişim 22 Mart 2014] [İbranice; Çeviriler: R.M.]
- ³¹ Reda Anbusi, "Neglect by the law entails neglect of the law," *The Lawyer*, Vol. 22, January 2014: 82;

<http://www.dmag.co.il/pub/israelbar/pdf22/82.pdf>. [erişim 21 Mart 2014] [İbranice]

³² Kamu hizmetlerinde Arap işçilerin istihdamına dair meclis soruşturma komitesi, Protokol no. 26, 13 Şubat 2012; http://www.knesset.gov.il/protocols/heb/protocol_search.aspx?ComId=266. [erişim 27 Temmuz 2014] [İbranice]

³³ Hassan Shaalan, “‘Maybe tomorrow they’ll kill an imam,’ says Tayibe protestor,” *Ynet*, 30 Ağustos 2014; <http://www.ynetnews.com/articles/0.7340.L-4565774.00.html>. [erişim 27 Ekim 2014]

³⁴ B’Tselem – İsrail işgal altındaki topraklarda İnsan Hakları Bilgi Merkezi, *B’Tselem’s 2011 İşgal altındaki bölgelerde insan haklarına dair yıllık rapor 21 Mart 2012*; http://www.btselem.org/press_releases/20120321_2011_annual_report. [erişim 22 Mart 2014]; United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – occupied Palestinian territory, *How Dispossession Happens: The Humanitarian Impact of the Takeover of Water Springs by Israeli Settlers*, Mart 2012; http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_springs_report_march_2012_english.pdf. [erişim 22 Mart 2014]

³⁵ Corey Barr with Sarah Masters, *Why Women? Effective engagement for small arms control*, IANSA Women’s Network, Ekim 2011:10; http://iansa-women.org/sites/default/files/newsviews/iansa_why_women_2011.pdf. [erişim 18 Mart 2014]

³⁶ Güvenlik Konseyi tarafından 26 Eylül 2013 tarihindeki 7036. Toplantısında kabul edilen 2117 sayılı Karar (2013):2.

³⁷ Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Kadınlar, Barış ve Güvenlik İnisiyatifi, Teknik Destek Bölümü, İşgal Altındaki Filistin Topraklarında Toplumsal Cinsiyet-tabanlı Şiddet, 13; https://www.unfpa.org/women/docs/gbv_opt.pdf. [erişim 22 Mart 2014]

³⁸ Corey Barr with Sarah Masters, *Why Women? Effective engagement for small arms control*, IANSA Women’s Network, Ekim 2011: 9; http://iansa-women.org/sites/default/files/newsviews/iansa_why_women_2011.pdf. [erişim 18 Mart 2014]

³⁹ Nadera Shalhoub-Kevorkian, “Palestinian Women and the Politics of Invisibility:

Towards a Feminist Methodology,” *Peace Prints: South Asian Journal of Peacebuilding*, Vol. 3, No. 1: (Bahar 2010): <http://www.wiscomp.org/pp-v3/pdfs/nadera.pdf>. [erişim 21 Mart 2014]

⁴⁰ Bu kurbanların çoğunun kadın olması (halihazırda kurbanların %55’ini oluşturmakta) bahsi geçen on yılda değişmedi. Yukarıda belirtildiği üzere, ev içinde silah şiddeti mağdurları arasında kadınların çoğunluk olması bir yana, kayda değer bir oran kadınların bu mağdurlar içerisinde, başka alanlardaki silah şiddeti mağduru erkeklerin büyük çoğunluğuna göre fazlasıyla temsil edildiği anlamına geliyor.

⁴¹ Ilan Marciano, “MK Galon: Security guards should be banned from taking home arms,” January 23, 2005, *Ynet*; <http://www.ynet.co.il/articles/0.7340.L-3035930.00.html>. [erişim 31 Ocak 2015] [İbranice]

⁴² Güvenlik Görevlileri İçin Silah Ruhsatı Sistemi’nin Değerlendirilmesine Yönelik Komite, Güvenlik Görevlileri İçin Silah Ruhsatı Sistemi’nin Değerlendirilmesine Yönelik Komite Raporu. 13 Temmuz 2005, s.16; [http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/95EEB8757FB10F1542257053003C720B/\\$FILE/News.pdf](http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/95EEB8757FB10F1542257053003C720B/$FILE/News.pdf). [İbranice]

⁴³ Shelly Levy, *Background paper on: Features of the Employment of Guards in Israel*, Knesset üyesi Juri Shtern’e sunulmuştur, Juri Shtern, 10 Temmuz 2005, The Knesset Center for Research and Information, s. 5; <http://www.knesset.gov.il/mmm/doc.asp?doc=m01173&type=pdf>. [erişim 2 Şubat 2008] [İbranice]

⁴⁴ Rela Mazali, “The Gun on the Kitchen Table: The Sexist Sub-Text of Private Policing in Israel,” *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms & Light Weapons* içinde, der., Farr, Myrntinen & Schnabel, (Tokyo: UN University Press, 2009), 246-289.

⁴⁵ Silahsız Mutfak Masaları, *Faaliyet Raporu: Ocak 2010-Mart 2011*: 1-2; <http://isha.org.il/wp-content/uploads/2014/12/annual-report-2011.pdf>. [erişim 7 Şubat 2015]

⁴⁶ Bkz. örnek tablo: No2ViolenceAgainstWomen, “Domestic Murder of Women in Israel: 2007-2010,” *No2Violence Against Women* website; <https://no2violenceen.wordpress.com/statistics/>. [erişim 31 Ocak 2015]

⁴⁷ Bkz: Talila Neshet, “Over half the women suffering domestic violence were not provided with services,” *Haaretz*, 25 Aralık 2012; <http://www.haaretz.co.il/news/education/1.1893280>. [erişim 31 Ocak 2015] [İbranice]

⁴⁸ Rela Mazali, “The Gun on the Kitchen Table: The Sexist Sub-Text of Private Policing in Israel,” *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms & Light Weapons* içinde, der., Farr, Myrntinen & Schnabel, (Tokyo: UN University Press, 2009), 274-275.

⁴⁹ Rela Mazali, “The Gun on the Kitchen Table: The Sexist Sub-Text of Private Policing in Israel,” *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms & Light Weapons* içinde, der., Farr, Myrntinen & Schnabel, (Tokyo: UN University Press, 2009), 250-257.

- ⁵⁰ Hilo Glazer, “Russian-born Israelis are moving west, seeking a better future,” *Haaretz*, 4 Şubat 2015; <http://www.haaretz.com/news/features/.premium-1.640660>. [erişim 5 Şubat 2015]; Shelly Levy, *Background paper on: Features of the Employment of Guards in Israel*, Knesset üyesi Juri Shtern’e sunulmuştur; 10 Temmuz 2005, The Knesset Center for Research and Information [İbranice]; <http://www.knesset.gov.il/mmm/doc.asp?doc=m01173&type=pdf>. [erişim 2 Şubat 2008]; Avishai Beinish ve Roi Tzarfati, “When work becomes a commodity: A critical examination of sell-out tenders in labor intensive services,” *Maasei Mishpat: A periodical for law and social reform*, Vol. 1, 2008: 101. [İbranice]; http://www.law.tau.ac.il/heb/Uploads/dbsAttachedFiles/Benish_tzarfatie.pdf. [erişim 5 Şubat 2015]
- ⁵¹ Shelly Levy, *Background paper on: Features of the Employment of Guards in Israel*, Knesset üyesi Juri Shtern’e sunulmuştur; 10 Temmuz 2005, The Knesset Center for Research and Information, <http://www.knesset.gov.il/mmm/doc.asp?doc=m01173&type=pdf>. [erişim 2 Şubat 2008] [İbranice]
- ⁵² Paul Higate, “Drinking Vodka from the ‘Butt-Crack’,” *International Feminist Journal of Politics*, Vol. 14 no. 4, 2012: 459; <http://dx.doi.org/10.1080/14616742.2012.726092>. [erişim 27 Temmuz 2014]
- ⁵³ Bkz: ACRI, *ACRI Challenges ‘Loss Tender’ for Subcontracted Security Guards*, 31 Mayıs 2007; <http://www.acri.org.il/en/2007/05/31/acri-challenges-%E2%80%99Loss-tender%E2%80%9D-for-subcontracted-security-guards/>. [erişim 5 Şubat 2015]
- ⁵⁴ Avishai Beinish ve Roi Tzarfati, “When work again becomes a commodity: A critical examination of loss tenders in labor intensive services,” *Maasei Mishpat: A periodical for law and social reform*, Vol. 1, 2008: 93-108. [İbranice]; http://www.law.tau.ac.il/heb/Uploads/dbsAttachedFiles/Benish_tzarfatie.pdf. [erişim 5 Şubat 2015]
- ⁵⁵ Chris Dolan, “Collapsing Masculinities and Weak States—a case study of northern Uganda” *Masculinity Matters: Men, Masculinities and Gender Relations in Development* içinde, der., F. Cleaver, (London: Zed Books, 2003)
- ⁵⁶ Rela Mazzali, “Gun Free Kitchen Tables: Preventing Gun Violence in Israel,” *The NCJW Insider*, 11 Mart 2013; <http://www.ncjw.org/insider/client/index.cfm/2013/3/11/Gun-Free-Kitchen-TablesPreventing-Gun-Violence-In-Israel>. [erişim 8 Nisan 2013]
- ⁵⁷ Anne Suci, *Law and Order Inc.: The Privatization of Law Enforcement in Israel*, The Ass. for Civil Rights in Israel, Ağustos 2013:13-31. [İbranice]; Nir Hasson, “Israel spends \$8K per settler in East Jerusalem security costs,” *Haaretz*, 23 Kasım 2014; <http://www.haaretz.com/news/national/.premium-1.627926>. [erişim 24 Kasım 2014]; Shira Havkin, *Policy paper: Privatization of Roadblocks in the West Bank and Gaza Strip*, The Van Leer Jerusalem Institute, Şubat 2014. [İbranice]
- ⁵⁸ Bkz: Gun Free Kitchen Tables Bulletin, Kasım 2014; <http://isha.org.il/wp-content/uploads/2014/12/November-2014-Bulletin.pdf>. [erişim 8 Şubat 2014]
- ⁵⁹ Özellikle, militarize İsrail toplumunda kadınlara dair bağımsız çalışma gruplarıyla yaptığım çalışmadan büyüyen İsrail Toplumunun Militarizasyondan Arındırılmasına Yönelik Yeni Profil Hareketi (<http://newprofile.org/english>)
- ⁶⁰ Xxx Cynthia x 2
- ⁶¹ Der. anessa Farr, Henri Myrntinen & Albrecht Schnabel *Sexed Pistols: The Gendered Impacts of Small Arms and Light Weapons*, U.N. University Press, Tokyo, 2009; <http://collections.unu.edu/eserv/UNU:2537/ebrary9789280811759.pdf>. [erişim 9 Şubat 2015]
- ⁶² SMM Kampanyasının ortakları: 1) İsrail Vatandaşlık Hakları Derneği; 2) Barış İçin Kadın Koalisyonu; 3) Hollaback Israel; 4) Itach-Maaki – Toplumsal Adalet İçin Kadın Avukatlar; 5) Isha L’Isha Feminist Merkezi; 6) İsrail Kadın Ağı; 7) No2Violence Against Women [Kadına Karşı Şiddete Hayır]; 8) Yeni Profil; 9) Noga – İsrail Suç Kurbanlarının Haklarına Yönelik Merkez; 10) İnsan Hakları İçin Doktorlar– İsrail; 11) Psikoaktif; 12) Tmura – Ayrımcılık Karşıtı Hukuk Merkezi; 13) Kadınlar ve Bedenleri. Ayrıca danışmanlık sıfatıyla: Agenda – İsrail Stratejik İletişim Merkezi. Ayrıca bkz: Silahsız Mutfak Masaları *Faaliyet Raporu: 2014: 16-17*; <http://isha.org.il/wp-content/uploads/2014/12/2014-Gun-Free-Kitchen-Tables-Activity-Report.pdf>. [erişim 8 Şubat 2014]
- ⁶³ Projeye başlarken hükümetin 2005’teki kararını biliyorduk. 2008 yılında yürürlüğe konan fakat uygulanmayan, neredeyse bilinmeyen ve hukuki bir araştırmayla Smadar Ben Natan tarafından tespit edilen Ateşli Silahlar Yasası 10c hükmünün ortaya çıkarılması, bir bakıma öyleydi, projenin elde ettiği ilk sonuçlardan biriydi.
- ⁶⁴ State Comptroller, “Small arms licensing and oversight,” Annual Report 64c ve Audit for Fiscal Year 2012:396-397; <http://www.mevaker.gov.il/he/Reports/Pages/248.aspx>. [erişim 7 Temmuz 2014] [İbranice; Çeviri ve italikler: R.M.]
- ⁶⁵ SMM, bu hızlı anketi mümkün kıldıkları ve sonuçlarını kamuoyuna ulaştıran bir kısım medya desteğinde buldukları için Acil Eylem Fonu’na (ABD) özellikle teşekkür eder. Medya çalışmasının başka bir kısmı SMM’nin daimi destekçisi Kvinna till Kvinna (İsveç) tarafından sağlanmıştır.

⁶⁶ Bkz: Gili Cohen, "Survey: 15% of security guards take home guns at the end of work shifts," *Haaretz*, 7 Mart 2014; <http://www.haaretz.co.il/news/education/.premium-1.2263027>. [İbranice]

⁶⁷ Silahsız Mutfak Masaları Blteni, Kasım 2014; <http://isha.org.il/wp-content/uploads/2014/12/November-2014-Bulletin.pdf>. [erişim 8 şubat 2014]

⁶⁸ Silahsız Mutfak Masaları, *Faaliyet Raporu: 2014*, s. 8-9; <http://isha.org.il/wp-content/uploads/2014/12/2014-Gun-Free-Kitchen-Tables-Activity-Report.pdf>. [erişim 8 şubat 2014]